

Uredništvo
in upravnništvo:
Kolodvorske
ulice št. 16.
Z urednikom se
more govoriti
vsak dan od 11.
do 12. ure.
Rokopisi se ne
vračajo.

Inserati:
Šeststopna peti-
vrsta 4 kr., pri
večkratnem po-
navljanju daje se
popust.

Ljubljanski List

večerna priloga deželnemu uradnemu časniku.

Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov ob 5. uri zvečer.

Velja
za Ljubljano
v upravnstvu:
za celo leto 6 gld.,
za pol leta 3 gld.,
za četrt leta 1 gld.
60 kr., na mesec
50 kr., pošiljatev
na dom velja me-
sečno 9 kr. več.
Po pošti velja
za celo leto 10 gld.,
za pol leta 5 gld.,
za četrt leta 2 gld.
60 kr. in za jeden
mesec 86 kr.

Štev. 35.

V Ljubljani v četrtek 10. aprila 1884.

Tečaj I.

O politični poštenosti.

Oprostite, gosp. urednik, da Vas zopet nadlegujem in Vam svoje subjektivno mnenje razložim o dogodkih, ki so se med nami zgodili, in o načinu, kako so se fruktificirali. Neumestno se meni pač zdi, da se Slovenci med seboj prepirajo, in žalostna prikazen je vsakako, da se v tem boji porabljajo sredstva, ki smo jih do sedaj vajeni bili le pri spridenem dunajskem časnikarstvu.

Mogoče, da bodo te vrstice povod dale mislečim Slovincem, da si stvar še enkrat premislijo.

Nadejamo se, da se iz takega premišljevanja marsikateremu rodi argument, s kojim bo srečno zavračal zaslepljenega rojaka strastne napade.

Razpor med pristaši narodne stranke pokazal se je lansko leto, ko je v kranjskem deželnem zboru šlo za verifikacijo volitev velikega posestva. Nočem razpravljati tega kočljivega vprašanja, niti tega ne omenim, da so bili o svojem času vsi narodni poslanci brez vsake izjeme odločno za to, da se potrdijo volitve, — le eno moram naglašati!

To vprašanje ni bilo narodno, ni bilo jezikovno, ni bilo politično, temveč le golo pravno vprašanje. In dasiravno je prihodnost dokazala, kako previdno da je ravnala večina deželnega zbora, ko je te volitve potrdila in kake hude posledice bi bil imel nasprotni sklep za čast in veljavo narodne stranke — je vendar del našega časnikarstva to okoliščino v to porabil, da je večino deželnega zbora skorej za izdajico proglasil narodni stvari, — češ, da se je pregrešila na narodnem čutu! Še hujše se je narodni večini godilo po njenem sklepu zaradi znanih 600 gld.

Znano je, da je prejšnja nemška večina deželnega zbora za pouk v nemščini bila dovolila 500 gld.

Ko je v finančnem odseku ta predmet na dnevnem redu bil, so se narodni poslanci zo-

per dovoljenje kake podpore za nemški pouk izrazili. V finančnem odseku se nikdo ni bolj veselil tega, da bode skoraj gotovo ovržen dotični predlog, nego baš — gosp. Dežman.

Stvar se je pa drugače zasukala. Če je koristno, da se slovenskim Kranjcem prilika ponudi, nemščine se privaditi, ali ni potrebno, da se tudi za nemške Kranjce skrbi, da se tudi oni slovenščine učijo? Kočevarjem in prebivalcem belopeškim gotovo ne bode škodovalo, če bodo priliko imeli, v šoli se učiti prvega deželnega jezika, slovenščine.

Dovolimo tedaj 600 gld. za pouk v drugem deželnem jeziku! — Ali preti iz tega kaka nevarnost naši slovenščini? Mar ni deželni šolski svet, kateremu se ta kredit dovoli, po večini naroden?

Ti premisleki so vodili narodne poslance pri tem sklepu. Sedaj se pa ni več radoval gosp. Dežman, temveč ves srdit je vstal in je rekel: „*Sie beklagen sich immer, dass wir germanisiren und jetzt fangen Sie an zu slovenisiren; ich ziehe meinen Antrag zurück, behalten Sie Ihr Geld!*“

Toda prepozno! Z velikim smehom radi srditosti gosp. Dežmana je finančni odsek jednoglasno (izjemši jedinega gosp. Dežmana) sprejel svoto 600 gld. za pouk v drugem deželnem jeziku.

Dotični predlog je bil v zbornici sprejet navzlic temu, da je bilo veliko število narodnih poslancev, ki so za ta predlog bili, slučajno nenavzočih.

Kaj pa je iz tega dogodka narodno časnikarstvo ali prav za prav en del tega in njegovi patroni naredilo?

Proglasili so *urbi et orbi*, da so narodni poslanci za pouk v nemškem jeziku na Kranjskem 600 gld. dovolili. To se še danes sliši in čita, in naš kranjski Pavliha, ta poštena duša, bi skoraj uže vrjel, da ga narodni poslanci hočejo — germanizovati. Kaj nameravajo patroni onih časnikov, ki take laži v svet trobijo, s tem nepoštenim natolceva-

njem? — Ali je temelj slovenske politike v istini razpor? Ali je za bodočnost slovenskega naroda za res potrebno, da se Slovenec hujska zoper Slovenca?

Nočem nadalje razpravljati, kako so se glasoviti izrazi „kranjski narod“ in „elasticiteta“ zlorabili in fruktificirali, in preidem rajši na to, kar se je v mestnem zboru ljubljanskem zgodilo in kako se je to prostemu ljudstvu tolmačilo.

Vlada je tržni red, ker je le v slovenskem jeziku predložen bil, in zaradi drugih pomanjklivosti mestnemu magistratu vrnila z ukazom, da naj skrbi tudi za nemški prevod. Mestni odbor je na to sklenil, da vladnemu zahtevanju ne bode vstregel.

Jaz se danes na tem mestu ne bodem spuščal v to, da razodenem svoje mnenje, ali ima vlada prav v tej zadevi ali mestni odbor.

Le to me zanima, da so nekateri narodni odborniki proti predlogu finančnega odseka glasovali. Uzroki, zakaj so tako glasovali, mi niso znani; odbornike pa spoštujem kot vrle narodnjake in nikoli mi ne bi prišlo na misel, drugače soditi o njih delovanju.

Pa vendar so bili precej v „črno narodno knjigo“ zapisani in jeden list se je zato s tem bahal, da jim je „pečat narodnega izdajstva na čelo pritisknil.“

Zapazil sem večkrat, če trije Slovenci skupaj stojé, da reprezentujejo tri različne narodne stranke.

Tedaj je izdajstvo pri nas prav po ceni in vsak narodnjak je izdajalec, ki se ne strinja z mnenjem družega narodnjaka. Za Boga! ali potrebujete za nas le marionete? ali vas ušesa že bolé, če slišite pristo besedo prostega moža?

Ali vas ni sram, če starega prijatelja, starega narodnjaka, soboritelja na narodnem polji precej za Bog vé kaj stigmatizujete, ker se je enkrat predrznil, družega mišljenja biti kakor vi? — Ali je to poštena, ali je to narodna ali narodu koristna politika?

Listek.

O požarih.

(Statistična študija.)

Koristna je ognja oblast,
Ko človek čuva njeno rast.
Alj moč nebeška strašna je,
Če varstva sponi zmakne se.
Schiller-Koseski.

Snov, kojo sem si odbral v natančnejši pretres, se morebiti še ni jemala v poštev tolikokrat, da bi vzbujala občno zanimanje. Jako važna je za človeško življenje moč ognja, saj pripada ogenj sè zrakom, svetlobo in vodo prvim neobhodno mu potrebnim pogojem. Toda, koliko koristi je na jedni strani tvorilna moč njegova, tolike in še večje škode, da ne rečem pogube, je njegova vničevalna moč. Brezobzirna je in splošna; prizanesla ni še nikakemu stanu, nikakemu imetju; končevala je in končevala bo še brez vsmiljenja. Strah in groza je kmetovalcu in trgovcu, hišnemu posestniku in obrtniku. Privedla je uže marsikoga nezasluženo in bridko do beraške palice, vzela mu zadnji up, vničila njegovo eksistenco.

Menim, da tedaj ne bo ravno odveč, če z nekaterimi številkami osvetlim žalostne in pogubne posledice te grozne moči. Oziral se bom tú na avstrijske in med temi posebno na domače razmere.*

Na Dolitavskem je bilo v zaznamovanih 42631 krajev po požarih poškodovanih ali 4263 v vsakem letu povprek; ogromno število, če pomislimo, da vse ozemlje, ki ga jemljemo v poštev, šteje le nekoliko nad 76000 krajev, da je bil tedaj po požarih zadet v vsakem letu vsak osemnajsti kraj. Posebno čudna je jako enakomerna razdelitev med številom teh krajev v posameznih letih, tolikanj enakomerna, da razloček med najvišjim številom l. 1880, 4954, in med najnižjim leta 1875, 3615, ne znaša več kot 1339. Ker si požari vkljub svoji veliki slučajnosti tako pravilno jeden družemu sledé, se vrine človeku skoro nehoté misel, kakor da bi bilo toliko in toliko krajev v gotovi dobi usojeno, postati tem potem nesrečnim.

Še bolj čudna je velika nejednakost med številom po požarih prizadetih krajev in med

številom požarov samih. Požarov sploh je bilo namreč v omenjeni dóbi 56397, ali po 5640 na leto, tedaj za 1377 več, kot prizadetih krajev. Iz te razmere se dá sklepati, da so se morali požari v nekterih krajih po jedenkrat ali morebiti še večkrat ponavljati. Sicer je pa letna razdelitev med številom požarov tudi še vedno zelo enakomerna, ker znaša razloček med maksimum l. 1880 in med minimum l. 1875 le 2500. — Število požarov presega število po požarih prizadetih krajev navadno za 1000 do 1500, le l. 1880 je segel razloček nad 2000.

Kako stoji z omenjenimi razmerami na Kranjskem?

Na Kranjskem je gorelo vsako leto povprek v 88 krajih in 117krat; izmed 117 požarov se jih je ponavljalo 29. Ker ima Kranjska 3253 krajev, je vsako leto vsak 37. kraj po požaru prizadet. Kranjska dežela tedaj ne pozna posebno pogostih požarov v primeri z Dolitavijo sploh. Absolutno manj požarov so imele le še Solnograška, Tirolska, Bukovina, Primorska in Dalmacija.

Požari omenjene dóbe so v celi Dolitaviji vničili, oziroma poškodovali 141834 poslopij, ali 14183 vsako leto. Ker štejemo tu do

* Povprečne številke se bodo nanašale na desetletje od 1872 do incl. 1881 leta.

Ime se je v zadnjem času v blato potegnilo, ki je svetinja celega slovenskega naroda. Krčmar v ljubljanski čitalnici je prosil, da bi smel anonso: „*Depot der Puntigamer Bierbrauerei*“ v slovenskem in nemškem jeziku pri čitalnišnem urodu prilepiti.

Čitalnični odbor je to prošnjo odbil. Nekateri odborniki so pa za to bili, da bi se vslišala ta prošnja.

Kako se je ta dogodek zlorabil? — „Sin nekdanjega čitalničnega predsednika je predlog stavil, da se čitalnični napis tudi v nemškem jeziku napravi“ — se je pisalo. *In merito* — kolikor besedij, toliko lažij!

Znano mi je, da so jedilni listi v čitalnici tiskani v slovenskem in nemškem jeziku in slišali smo, da „Narodni dom“ razpošilja svoje oklice tudi v nemškem jeziku.

Raba nemškega jezika tedaj še ne oskrni narodnjaka in mu ne jemlje narodnega značaja.

Ali *Bauer*, *das ist etwas anderes* — tu je treba bilo dr. Bleiweisa osramotiti in zato je vsako sredstvo dobro; — tudi laž in hujkanje.

Kam bomo s tako nepošteno politiko prišli? Meni se vidi, da bomo prišli k spoznanju, kako opravičen in resničen je prigovor: *Duobus litigantibus tertius gaudet*.

Program ênkete

o kmetijskih razmerah na Kranjskem se je včeraj razposlal. Gledé dneva je deželni odbor v toliko spremenil prvotni sklep, da se posvetovanje prične stoprav dné 17. (ne 16.) aprila ter nadaljuje 18., oziroma 19. aprila. Dnevni red je mnogovrsten, skoraj bi rekli, preobširen za kratko posvetovanje. Posvetovalo se bode:

I. O dednem pravu na kmetih

(z ozirom na dotični vladni načrt v državnem zboru.)

1. vprašanje: Katere kmetije naj spadajo pod omenjeni zakon? Koliko naj imajo najmanj katastralnega čistega prinosa, oziroma zemlje, koliko smejo največ imeti? (§ 1. vladnega načrta.)

2. vprašanje: Katere reči (*fundus instructus*) se imajo smatrati za gospodarstveno potrebne? (§ 4.)

3. vprašanje: Kolikeri katastralni čisti prinos ali kolikeri gruntni davek naj velja kot cena take kmetije (kmetijskega doma) pri izročitvi, ako se dediči ne morejo med seboj pogoditi? (§ 7.)

4. vprašanje: Ali se naj pri izročitvi prejemniku na korist odbije od prejemne cene neka svota in do katere visokosti? (§ 10.)

3000000 hiš, je bila tedaj vsako leto vsaka dvestota hiša manj ali več po ognju poškodovana. Največ hiš, 16358, so poškodovali požari zopet l. 1880; najmanj, 11764, zopet leta 1875.

Ker poškoduje v Dolitaviji vsako leto 5640 požarov 14183 hiš, poškoduje vsak požar po 2 do 3 hiše, in so tedaj dolitavski požari imenovati precej intenzivni.

Kako stoji s pogostostjo in intenzivnostjo na Kranjskem?

Kranjski požari so vničili v tej dobi vsako leto povprek po 414, tedaj vsega skupaj 4140 hiš. Ker ima Kranjska 79203 hiš, je pri nas vsako leto po ognju prizadeta vsaka 191. hiša. Pri vsakem požaru so bile poškodovane 3 do 4 hiše. Kranjski požari so tedaj sicer bolj redki, zato pa tem intenzivnejši kot požari dolitavski sploh. Ravno tako intenzivne požare so imele le še Tirolska, Moravska in Galicija, bolj intenzivnih pa nobena. Večina požarov družih dežela je poškodovala po 2 do 3 hiše; po 2 do 3 hiše so poškodovali požari tudi le še na Spodnje- in Zgornjeavstrijskem; povsod drugod pa po 1 do 2 hiši.

Zanimiva je razmera med zavarovanimi in nezavarovanimi poškodovanimi hišami. Od

II. O kmetijskih domovih.

1. vprašanje: Ali bi se naj na Kranjskem ustanovili kmetijski domovi, to je kmetije, ki se ne smejo rušiti in vselej le kot celota prodati?

2. vprašanje: Ali se naj vpisovanje kmetij med kmetijske domove prepušča prosti volji lastnikov, ali naj bode obligatno (uradno)?

3. vprašanje: Koliko se smé dolgovi vknjižiti na kmetijski dom?

4. vprašanje: Pod katero ceno se kmetijski dom ne smé eksekutivno prodati?

5. vprašanje: Ali naj imajo občine pravico, da prevzamejo kmetijski dom za tisto ceno, za katero je bil pri eksekutivni dražbi prodan?

III. O hipotekarnih dolgovih na kmetijskih posestvih.

1. vprašanje: Kako se naj zabranjuje — kolikor se dá — zadolženje na kmetijskih posestvih?

2. vprašanje: Ali bi se naj ustanovila deželna hipotekarna banka z namenom, da skrbi za amortizacijo sedanjih hipotekarnih dolgov?

3. vprašanje: Kako se naj ureja personalni kredit na kmetih?

IV. Kako se naj skrbi za povzdigo kmetijstva?

V. Kje in kako se naj pospešuje domača industrija?

VI. kako se naj postopa proti žganjepivstvu?

VII. O raznih nasvetih gledé:

priklad na direktne davke, pristojbin ali desetka pri izročitvi kmetij, prostega ženitovanja, strogejšie občinske policije, naprave domačih ali mirovnihi sodišč, postavljanja varuhov zapravljivim gospodarjem po nasvetu občine, odprave male loterije, odpravljanja porotnih sodnij za navadne zločine, odstranjenja davkarskih eksekutorjev, ceneje soli za živino itd.

Ena najvažnejših točk je vsakako ona, ki se ozira na hipotekarno zadolženje našega kmetijskega posestva. Da se razvidi položaj, razdelil je deželni odbor med deležnike več statističnih izkazov. Iz njih se vidi, da je koncem l. 1882 bilo vknjiženih hipotekarnih dolgov v vojvodini kranjski 59759100 gld. 59'5 kr., in sicer v okrožji ljubljanske deželne sodnije 39371048 gld. 59'5 kr., v okrožji novomeške okrožne sodnije 20387452 gld. Od te ogromne svote bilo je 36803093 gld. izposojenih po 5% ali menj, 77575 gld. 16 kr. pa po črez 12%. Kreditne razmere na Kranjskem označi to, da se po Dolenjskem dolgovi na visoke oderuške obresti mnogo bolj pogostoma nahajajo nego med premožnimi Gorenjci. Tako na pr. imajo vsi gorenjski sodnijski

poškodovanih 14183 hiš vsacega leta jih je bilo zavarovanih po 7614 ali 53,7%, tedaj le nekaj malega več kot polovica. Velik napredek zavarovalnic se kaže v tem, da je bilo l. 1872 zavarovanih le 47,5% vseh poškodovanih hiš, in da je narastlo število do l. 1881 na 61,2%.

Sé zavarovanjem stoji na Kranjskem še precej slabo. Izmed povprečnih 414 hiš, ki so vsako leto v omenjeni dobi pogorele, jih je bilo zavarovanih le po 181 ali 43,7%, tedaj v primeri s celo Dolitavijo za 10% premalo. Primeroma manj hiš je bilo le še zavarovanih v Bukovini, Galiciji, posebno pa v Dalmaciji, namreč 28,9%, oziroma 23,8% in le 1,5%. Zelo jednake s kranjskimi razmerami so zavarovalniške razmere primorske in šlezijske. Povsod drugod so pa veliko vgodnejše, posebno vgodne na Zgornje- in Spodnjeavstrijskem, kjer je bilo po 90%, na Solnograškem, Koroškem in Češkem, kjer so bile tudi še vedno 4% vseh poškodovanih hiš zavarovane.

Škodo, kojo so prouzročili požari, imenovati se mora zares ogromna, ker ne znaša za omenjeno dōbo nič menj kot 177883235 goldinarjev, ali 17788323 gold. na leto. Največjo škodo, namreč za več kot 22 milijonov,

okraji hipotekarnih dolgov na več kot 12% le za 865 gld. (Radóvljica 250, Kamnik 155, ljublj. del. sodnija 460 gld.), na Dolenjskem pa imajo le tri sodnije (Krško, Metlika, Črnomelj) takih pogubonosnih dolgov — za 40207 gld.! Številke govoré jasno in skrajni čas je, da pazno poslušamo njih logiko!

Javnih izvršivnih dražeb na Kranjskem, kar se tiče zemljišč, je bilo v triletni dōbi 1880 do 1882 vsega skupaj 1272, izmed katerih se večja polovica (661) zopet nahaja na Dolenjskem. Vknjiženi upniki so zgubili vsled premajhnega skupila lepo svoto 714143 gld.

Jako zanimiv je izkaz onih kmetijskih posestev, na katerih ni v zemljišnih knjigah nič dolgov vpisanih. Tem bolj obžalujemo, da so le okrajne sodnije v okrožji deželne sodnije ljubljanske sestavile natančen izkaz, statistične date dolenjskih sodnij so v tem oziru tako pomanjkljive, da je nemogoče, izvajati sklepov iz tako negotovih premis. Zanimivo je, da se nezadolženih celih gruntarjev nahaja v sodnijskem okraji kranjskem 134, v radóvljskem 146, v kamniškem 138, v ljubljanskem 120, — toda v postojnskem in logaškem le po 9, v ložkem le 5, bistriški, vipavski in senožeški okraj pa štejejo sploh le po 2 posestnika, katera imata nezadolžena cela grunta. Tudi te številke so vsega premisleka vredne!

Iz vsega se tedaj razvidi, da je deželni odbor storil svojo dolžnost ter deležnikom ênkete pripravil precej zanimivega gradiva. Nadejamo se, da se bode ênketa resno lotila težavne svoje naloge in da bo njeno posvetovanje na korist našemu kmetiskemu stanu in prebivalstvu vse dežele kranjske!

Politični pregled.

Avstrijsko-ogerska država.

Predvčerašnjem so se začele na Dunaji konference zaradi požunskega živinskega somnja. Od naše vlade so bili navzoči sekcijška šefa Kubin, baron Weber in ministerijalni svetnik Schneider, predsednik najvišjega zdravstvenega sveta.

Včeraj pred poludnem pa je bil ogerski trgovinski minister grof Szechenyi sprejet od cesarja. Takoj po avdijenci se je podal k ministerskemu predsedniku grofu Taaffeju ter se z njim razgovarjal o zadevi živinskega trga. Posvetovanje vladnih zastopnikov, ki je bilo določeno na 10. uro, se je vsled tega na popoludne odložilo in se je pričelo stoprav ob 1. uri v notranjem ministerstvu.

Dunajski magistrat je poizvedel, da imajo avstrijske dežele dovelj živine, da preskrbé ž njo Dunaj za več tednov; zato se ni bati pomanjkanja mesa, če bi tudi Ogri nagajali. Živinski somenj, ki je bil napovedan za dan 15. aprila v Požunu, se vsled dogovorov ne

so napravili požari l. 1874; najmanjšo, namreč le 14 milijonov, l. 1879. Zanimivo je število onih požarov, koji so prouzročili vsak za-se škode več kot za 100000. Požarov take vrste je bilo izmed 56397 v tem desetletji le 112, ki so napravili škode za 27376000 gold. ali letnih 11 požarov sé 2738000 gold. škode; vsak tak požar je tedaj učinil škode 248910 goldinarjev. Vsak požar sploh je napravil v Dolitaviji za 3155 gold. škode. Najpogubnejše požare, sé po 4205 gold. škode, je imelo leto 1874; najmenj pogubne, sé po 2396 gold. škode, l. 1879.

Precej nevgodne so v tem oziru tudi razmere kranjske. Kranjski požari so napravljali vsako leto škodo 322000 gold.; na vsacega je tedaj prišlo 2750 gold. škode. Pogubnejše požare kot Kranjska so imele le še: Zgornjeavstrijska s po 7000 gold. škode; Solnograška, Tirolska in Spodnjeavstrijska s po 5000; Češka s 4000; zelo jednake še Šlezija in Koroška; najmenj pogubne Bukovina in Dalmacija s 1000 in še menj goldinarjev.

Primerno nizke so svote, koje so zavarovalnice za po ognji napravljeno škodo izplačale, nizke, ker so v veliki razliki sé številom

more omenjenega dne vršiti — in to uže kaže, da je prva korist čudne te „volovje vojske“ na avstrijski strani.

Ogersko vladno časopisje še vedno mnogo pisari o tej zadevi, a pomenljivo je to, da ne divja več toliko, ko prve dni. Opozicijski listi pa silno hudo napadajo Tiszo in ga imenujejo „klečeplazain bahača“, trdeč, da Ogerska gotovo ne zmaga v „volovji vojni“.

Znano je, s kako strastjo sedaj nekateri nemški hujšakači agitujejo zoper češki življenj v severno-čeških mestih. Njih rovanje je imelo uže ozbiljne posledice. Tako poročajo listi, da so nemški hišni gospodarji v ultranemškem Liberci (Reichenberg) vsem češkim strankam, ki so podpisale prošnjo za češko šolo, odpovedali stanovanje. S tem se je najbolj primitivna gostoljubnost žalila na tako surovi način, da se ne bi mogli čuditi Čehom, ako bi tudi oni vzkipeli ter represalije terjali zoper nemške naseljence v čeških občinah. Toda z veseljem moramo konstatovati, da Čehi ne posnemajo nemškega fanatizma. Tako piše Riegerjev organ „Pokrok“: „Kar se nas tiče, priporočali smo svojemu narodu z odločno odkritosrčnostjo, naj deluje vedno v smislu spravljivosti. Ponavljamo svoj nasvet in v novič pozivljamo vse rodoljube, naj se ne nadó slepiti od strastij ter naj višje stavijo razum nego čut. Odločno smo proti temu, da bi pri nas pričeli z izstradanjem protivnikov, kajti s tem bi škodovali ustavnemu in gospodarstvenemu življenju, s tem bi morda za zmiraj preprečili sporazumljenje z nemškimi rojaki, od katerih sigurno ogromna večina obsoja surovo in protinravno postopanje zoper naše brate v severnih pokrajinah.“ V istini, to so možate in pametne besede, katere lahko v vzgled stavljamo nekaterim nepremišljenim domačinom.

V Bosni namerava vlada skrčiti število vojakov, in sicer se ima 5000 mož poslati iz okupiranih dežel v domovje. Kdaj pa pride ôni čas, to še ni natanko določeno. Nekateri listi so poročali, da uže 16. maja. Vendar se obče meni, da se tako zgodaj stvar še ne more dognati. Poprej hoče vlada še pomnožiti žandarmerijo in potem še le odpustiti omenjeno število vojakov.

Tuje dežele.

Kakor smo uže v naglici poročali, nastala je v **Bukareštu** ministerska kriza. Povsodi jednake parlamentarne igre, povsodi vedno lov za večino in zaupanje strank. Sploh se pa tej najnovejši krizi prorokuje, da se bode jednako končala, kakor laška. Senat je jednoglasno prosil Bratiana, naj ostane še na ministerskem sedežu in temu sklepu pridružila se je zbornica sama. Zato bode pač Bratiano odjenjal in še dalje vodil usodo rumunškega mladega kraljestva.

zavarovanih poslopij. Od poškodovanih poslopij je bilo namreč 53,7 % zavarovanih, škode pa po zavarovalnicah le 38,8 % poravnane. Iz omenjene razlike se more tedaj sklepati, da so bila poškodovana poslopja za prenizke svote zavarovane, da je resnična škoda dostikrat močno presegala zavarovalno svoto. Toda tudi v tej zadevi se obračajo razmere od leta do leta na boljše in je narasla izplačana svota od prvega do zadnjega leta te dôbe za 14 %.

Jako poučne številke dobimo z ozirom na nevarnost proti ognji, če razredimo poškodovane hiše po krovu. Od letnih 14183 poškodovanih hiš jih je bilo kritih 9226 s slamo, 4127 z deskami, 709 z opeko, 111 s ploščami, 10 z rudninami ali 65 % s slamo, 29,1 % s deskami, 5,0 % z opeko, 0,8 % s ploščami, 0,1 % z rudninami. Števila različno kritih hiš sploh niso znana; ako bi bile pri različnih krovih poškodovane hiše v jednaki meri s številom sploh zastopane, bi se dalo sklepati na to, v kaki razmeri da si stojé posamezni krovi med hišami sploh.

Od 4135 poškodovanih hiš je bilo na Kranjskem kritih s slamo 3601 ali 87,09 %, s deskami 290 ali 7,01 %, z opeko 232 ali 5,61 %, s ploščami 5 ali 0,12 %, z rudninami

V **Berolinu** je bila razširjena vest, da je cesarju mnogo slabše, kakor od začetka prehlajenja. Vendar trdijo druga poročila, da se cesar dobro počuti in svoja navadna dela opravlja.

Francoska zbornica ima tudi velikonočne počitnice. Še le 20. maja se poslanci zopet zberó. Tedaj bodo dogodki v Tonkingu pač uže dozoreli. Dupuis, ki je one dežele preiskaval, vrnil se je te dni v Pariz nazaj. Posebno hvalno govori o admiralu Courbetu in meni, da bode Hoang-Hoa lahko osvojiti. Potem bode kineška vlada kmalu odjenjala in plačala zahtevano vojno odškodnino.

Za mestni zbor pariški kandidira cunjar Byon, in pravijo, da bode gotovo voljen.

V **Rimu** je prevzel 8. t. m. Biancheri predsedništvo zbornice. Obljubal je, da bode brez strasti, pravično in nepristransko vodil seje. Potem se je zbornica zaključila do 21. t. m.

Iz **Petrograda** javljajo, da namerava minister notranjih zadev, Tolstoj, iti v pokoj, ker nikjer ni imel kacega vspeha. Mesto kuratorja pri prestolonasledniku je tudi zavrnil. Menda bode minister javnih zgradb, Possiet, prevzel ta posel. — Vest, da se snideta avstrijski in ruski car v mesecu aprilu, ni istinita; pač pa bode ruski vladarski par s cesarevičem obiskal prihodnji mesec Varšavo.

O **portugiskem** kraljeviču se govori, da gre v kratkem v Madrid snubit špansko princezino infantinjo Evlalijo.

Španski poslanec v Maroki je kupil za svojo vlado 20000 hektarov sveta in dve luki.

Kakor smo uže poročali svojim čitateljem, je dal predsednik **egiptovskega** kabineta, Nubar paša, svojo ostavko. Avtoriteta kediva je namreč po polnem zginila po deželi, denarno stanje države je tužno in v Sudanu gospodari Angleška brez vsacega vpliva egiptovske vlade — vse to je napotilo Nubar pašo, da odloži breme, ki ne prinaša nobene slave, pač pa obilo truda in nevhvaležnosti! Nova egiptovska vojna, katero so vstvarili s tolikim navdušenjem in z ogromnimi žrtvami, je postala po polnem nepotrebna stvar, ker se ne more mešati v sudanske zadeve; poskusi njeni zoper Mahdija so se končali z sramotnim porazom in ostanki slavljene vojske so danes porazdeljeni med angleško vojno in opravljajo službe — hlapcev in gonjačev velblodov. V Kahiru zapoveduje angleški rezident in kedive zgublja od dne de dne več tal. Zato se ne smemo čuditi, da se je predsednik kabineta naveličal neznosnega položaja in da želi zapustiti nevhvaležno svoje stališče.

Dopisi.

Iz **Trsta**, 9. aprila. (Izv. dop.) Komaj se je v nedeljo zvečer dim petarde razkadil, uže je sledilo drugo pobalinstvo. Zlobni irreden-

7 ali 0,17 %. Nevarnost zaradi ognja je tedaj pri nas sploh jako velika; če vkljub temu požari niso relativno tako mnogobrojni, je to odvisno le od slučaja ali morebiti od večje pazljivosti in previdnosti. Od poškodovanih hiš primeroma nikjer ni bilo toliko še slamo kritih, kot ravno na Kranjskem; tudi blizu toliko le še v Galiciji; krog $\frac{2}{3}$ pa še na Štajarskem, v Dalmaciji in na Moravskem; povsod drugod pa pod polovico. Od poškodovanih jih je bilo največ kritih z deskami na Solnograškem, namreč skoro vse, krog $\frac{3}{4}$ pa še na Koroškem in Tirolskem; dobra polovica v Šleziji in Bukovini; povsod drugod menj kot polovica; najmenj le 7,01 % na Kranjskem in 1,67 % v Dalmaciji. Od poškodovanih hiš jih je bilo primeroma največ z opeko kritih 53,73 % na Primorskem, četrtnina na Tirolskem, petina v Dalmaciji; osmina na Nižje-avstrijskem; povsod drugod pa le neznatno število. S ploščami krit je bil dvanajsti del v Dalmaciji; povsod drugod pa le posamezne hiše, k večjemu do 4—5 %, po navadi pa le 1 % ali še menj. Z rudninami krite hiše v vrsti poškodovanih ne zavzemajo v nobeni kronovini celega procenta.

(Konec prihodnjšč.)

tovec vstretil je skozi okno v kadetno šolo z zajčimi sekanci, pa ni nikogar ranil. Petarda in strel skozi okno sta slavila rojstni dan Oberdanka. Kdo se ne bi smejal otročjim manifestacijam pogumnih junakov, ki zavratno strašijo ljudi, pa nimajo srčnosti, pokazati se tistemu, katerega sovražijo!

V našem obzidji imeli smo te dni imenitne goste, prišli so namreč grof Meran, grof Zichy, namestnik iz Reke, grof Borelli, in tudi znani državni poslanec dr. Jaques prišel je v Trst, oddahnil se po svojih govorniških triumfih. Ogledali so si vse tržaške znamenitosti, namestnik jim je dal na razpolaganje mal. parnik, pa so se vendar v kočijah v Miramar peljali, nazaj so se vozili s parnikom, ker je bilo morje ugodno in mirno.

Naš skrbni magistrat razpisal je službo dveh zdravnikov s sedežem na Opčini. Ta naredba morda ugaja g. Burgstallerju, ki ima poleg Opčine svojo villo, nikakor pa niso ž njo zadovoljni okoličani gorenje okolice. Mnogo bolj primerna je bila prejšnja uredba, ko sta bila zdravnik, eden v Proseku, drugi v Bazovici. Od sedanjega magistrata se pač ne nadajamo, da bi se oziral na potrebe slovenskih okoličanov!

Ker ravno govorim o Opčini, moram poročati o groznem hudodejstvu: Sinoči proti mraku odrezal je nek J. Kert, težak brez dela, svoji ženi vrat. Pozval jo je k sebi po neki ženski, rekoč, naj mu prinese obleke. Revica je vbogala, prinesla je obleko, a pri tej priliki jo mahne grozovitež z nožem, da je takoj mrtva bila. Govori se, da ga je policija uže iskala zaradi tatvine v cerkvi na Krasu blizu Komna. Policija je na vse kraje brzojavila, gotovo da ji pride v roke, ako ga uže nimajo.

Porotne sodnije začnó se v Trstu 3. junija; predsednikom imenovan je naš rojak gosp. Mozetič, kateri se odlikuje pri vsaki obravnavi. Zlasti ako se je govorilo slovenski, stavlil je vedno vprašanja sam in jih tolmačil porotnikom.

Objaviti moram tudi neko smešnico. Včeraj zjutraj je nek glumač v svojem stanovanji poskušal več eksperimentov za neko predstavo. Vstretil je dvakrat z samokresom. Ženske v bližini čuvše strel, mislile so, da se je glumač vsmrtil. Priletele so na njegova vrata, toda — tiho je bilo vse — vrata zaprta. Zdaj začnó glasno na pomoč klicati, vrata siloma odpró — glumač pa, ki je pogovore prestrašenih žensk prej poslušal, vrgel se je na tla in se potuhnil, kakor da bi bil mrtev. Neka mlada dama, ki je ravno toaletto prirejela, tekla je v košulji na ulico od samega strahu, drugi pa so se srčno smejali, ko so videli šalo.

Razne vesti.

— (Epilog k Schenkovi drami.) V Olomucu je porodila bivša Schenkova ljubica, Emilija Höchsmann, dečka. — 29letna dekla Marjeta Amstiss na Dunaji, koja so privedli na norišno opazovalnico, je za Hugona Schenka tolikanj zavzeta, da se hoče pustiti zanj obesiti.

— (Zaklad.) Pri mestu Bonnu na Nemškem je delavec, kopaje stare korenine, zadel na težek železen zaboj; ko so ga odprli, našli so v njem zlatega in srebrnega denarja za 345 600 frankov; zraven pa še nekaj jako zanimivih dokumentov, ki imajo v sebi zelo važne ukaze in odloke Napoleona I. Prikrov zaboja ima začetne črke Napoleona I. Vrjetno je, da je najden zaklad bojna kasa, o kateri se zna, da je nagloma izginila, predenj so Francozi ostavili Bonn. nost prometa je tedaj dosledno padla od l. 1878 do 1881, močnejša pa postala v zadnjem omenjenih let.

Domače stvari.

— (Ribarsko društvo.) Poljedelsko ministertvo je dovolilo tukajšnjemu ribarskemu društvu 100 gl. podpore za građenje male kolibe in dotičnega tomúna za zalego rib v Poljanah pri Škofji Loki.

— (Višji vojaški poveljnik), ekselencija baron Reinländer prišel je včeraj zvečer v Ljubljano in prevzel danes poveljništvo 28. vojaške divizije. Danes dopoldne predstavljali so se novemu poveljniku vsi c. kr. častniki tukajšnje garnizije.

— (Volilni shod.) Centralni volilni odbor sklicuje volilce k volilnim shodom v dvorano čitalnice, da si izberó kandidate za prihodnje dopolnilne volitve v mestni zastop ljubljanski. Volilni shodi pričnó se ob 1/2 11 uri. dopoldne, in sicer: velikonočno nedeljo 13. aprila za tretji razred, velikonočni ponedeljek 14. aprila za drugi razred in v torek 15. aprila ob 1/2 6. uri zvečer.

— (Denarne obrtnijske družbe) v Ljubljani, vknjiženega tovarštva z omejenim poroštvom, 28. občni zbor bode v nedeljo 27. aprila t. l. v magistratni dvorani. To jako koristno društvo pod skušenim vodstvom mestnega odbornika g. J. N. Horáka kaj vrlo napreduje in je napravilo preteklo leto jako velik promet, večinoma z malimi obrtniki. Precejšnja svota pripade tudi rezervnemu zakladu.

— (Novo bandero) za franciskansko cerkev izdelalo se je te dni v atelierju g. Hofbauerjeve. Bandero je res krasno delo iz težkega rudečega damasta in bogato, dasi ne pregosto, obšito s pravimi zlatimi franžami. Podoba za bandero izdelal je po vsem mojstersko domači umetnik naš Jov. Wolf. Na eni strani bandera je podoba „Marijinega oznanenja“, na drugi strani pa „Zadnja večerja“, ki je po koncepciji kakor izvršeni res zenijsko delo. Razen bandera pa dobi franciskanska cerkev tudi nov baldahin (nebo) iz belega damasta, bogato in umetno po narisih gosp. Wolfa s zlatom vezen. Baldahin izgotovila je sloveča firma Krikli na Dunaji, k baldahinu potrebne pasarske predmete pa je izdelal kaj krasno pasár g. Zadnikar. Župljani franciskanske fare smejo neumorno za okrašenje cerkve skrbnemu gvardijanu g. očetu Kalistu Mediču pač hvaležni biti, zlasti ker izvrši vse poprave in naprave le s prostovoljnimi darovi, katere mu za čast božjo uneti župljani prostovoljno izročajo.

— (Božji grob) v cerkvi sv. Jezusovega srca v Kravji dolini izdelal je slikar g. Tavčar. Krasno razsvetljava božjega groba, ki je te dni videti, priredil je trgovec s steklom, g. Peregrin Kajzel.

— (Ključaničarska umetelnost.) Za cerkev sv. Jezusovega srca v Ljubljani napravil je tukajšnji ključaničarski mojster g. Pilko kaj lepo in umetno izdelano obhajilno ograjo pri velikem altari. Ograja je izpeljana po polnem v slogu, kakor godi gotiški cerkvi. Pilko je tudi izvršil umetno železno ograjo ob robu cerkvene strehe s sv. križom in lepe železne ograje vrh treh vhodnih vrat v novo cerkev.

— (Ubegla morilca.) Mestni policiji došla je brzojavka, da je ubegel Jaka Kert, 33 let star, velike postave, temnih las, kratke, goste brade, delavec iz Hrušovice pri Komnu, ki govori laški in slovenski, zaradi umora in tatvine 8. t. m. in njegov sokrivec Boštijan Uršič, 40 let star, ki nosi belkaste brke. Oba se imata prijeti in zapreti.

— (Električno razsvetljavo) postojinske jame bode svetoznana firma Siemens in Halske v Berlinu priskrbela. Izmed vseh ponudb je bila njena najcenejša.

— (Smrt na železniškem tífri.) Rezer-vist Horvath, črevljarski pomagač, vlegel se je Segi aprila na železniški tir, in vlak, ki je pridrdral iz Spodnjega Dravperka, je šel čez samomorilca. Bil je po polnem razmesarjen.

— (Pravda Langerholzeva.) C. kr. sod-nijskega adjunkta v Celji, g. F. Langerholza je ne-kdo anonimno denunciral pri višji oblasti, da je večkrat zaračunal previsoko pristojbine in da je skušal priče zapeljati k krivi izjavi. Disciplinarna preiskava je odstopila akte deželni sodniji, in te dni (5. aprila) je stal g. Langerholz pred porot-niki v Gradci. Spoznali so ga jednoglasno ne-krivega. Nemški listi so na vse mogoče načine metali blato na moža — sicer ne zaradi toženih fakt — ampak ker g. Langerholz nikdar ni za-tajil slovenske svoje narodnosti! Na nesramen način so ga hoteli odstraniti; skrivaj so denuncirali ne-dolžnega moža, kakor je pravda pokazala! Med

obravnavo še je „Grazer Tagespost“ napadala go-spoda Langerholza in njegovo narodnost. Kaj bi pač rekli njeni pristaši, ko bi slovenski list kaj takega storil? — Spodnještajerski Nemci pa si s to zlobno denunciacijo niso postavili nikakega lepega spo-menika. Kako se uže slove tista krepka besedica, ki jo je rekel nekaj P. Greuter v državnem zboru? ...

Telegrami „Ljubljanskemu Listu.“

Dunaj, 10. aprila. Nj. Veličanstvo je v posebni avdijenci sprejelo vojaškega attaché barona Kaulbarsa, kateri je imel nalog, sporočiti izjave prijateljstva ruskega cara. V isti misiji je bil bar. Kaulbars potem sprejet od cesarjeviča Rudolfa.

Pariz, 10. aprila. „Journal des débats“ odločno pobija predlog „Times“-e, naj Angleška prevzame pokroviteljstvo v Egiptu, ter izjavlja, da bi vsaka francoska vlada zane-marjala svojih najsvetejših dolžnostij, ako se ne bi z vsemi sredstvi protivila takim na-meram.

Zagreb, 9. aprila. Pod predsedništvom banovim je bila o zadevi železničnega pro-jekta Vinkovce-Brčka konferenca, pri kateri so bili navzoči zastopniki državnih gozdov, investicijskega fonda in dotičnih občin. Vsi so se izrekli jednoglasno za gradnjo železnice. Proga bi šla skozi velikanske hrastove gozde od Vinkovcev do Brčke in bi olajševala pro-met z lesom.

Pariz, 9. aprila. Na večjih krajih pre-mogokopa v Anzinu so se zgodile dinamične eksplozije, ki so bile namenjene „nestrika-jočim“ delavcem; škoda je samo materijalna. „Monde“ poroča, da so dobili tuji misijoni brzojavo, da je bilo 5 francoskih misijonarjev in 30 katehetov v provinci Thauhoa (v za-padnem Tonkingu) usmrtenih.

Kahira, 9. aprila. Gordon javlja 30ega marcija iz Kartuma Baringu, da je imel več bitk s sovražniki. Povsodi je zmagal. Gordon meni, da je vstašev blizu 2000; Mahdi jim je baje poslal 6 kanonov. Gordon je 25ega marcija razorožil 250 bašibozukov, ki so se branili iti proti sovražniku.

Telegrafično borzno poročilo

z dné 10. aprila.

	gld.
Jednotni drž. dolg v bankovcih	79-80
„ „ „ srebri	80-90
Zlata renta	101-25
5% avstr. renta	95-40
Delnice narodne banke	851-—
Kreditne delnice	321-50
London 10 lir sterling	121-35
20 frankovec	9-61
Cekini c. kr.	5-70
100 drž. mark	59-25

Uradni glasnik

z dné 10. aprila.

Eks. javne dražbe: Na Brdu šesti del posestva Jakoba Koviča iz Zgorenjega Prekarja (206 gold. 76 kr.) dné 26. aprila (3. narok). — V Postojini posestva Gasperja Vidriha iz Trnja dné 18. aprila (prenos 3. na-roka). — V Ljubljani zemljišča Jan. Kralja iz Ko-zarij (320 gold. in 200 gold.) dné 19. aprila, 17. maja in 21. junija; posestvo Jos. Gostinčarja iz Vevé (2060 gld.) dné 23. aprila, 17. maja in 21. junija od 10. do 12. ure; zemljišča Mart. Bukovca iz Govejeka (800 gold.) dné 16. aprila (3. narok); posestvo Martina Finca z Klanca (1212 gold.) dné 16. aprila, 17. maja in 11. junija od 9. do 12. ure.

Depozitni urad: Pri c. kr. okr. sodniji na Brdu hrani se od 1851. l. za varovanja Bened. Bucco vel Bene: denarna gotovina, obligacija srebrne rente pr. 100 gold. in hranilniške bukvice na znesek 85 gold. Ako se pravni dedič ne priklasé tekom 1 leta, 6 tednov in 3 dnij pripade vse to državnemu eraru.

Umrlí so:

Dné 8. aprila. Ana Stadler, hči kleparskega mojstra, 2 l., Turjaški trg št. 2, razkrvavenje.

Dné 9. aprila. Josip Marn, frizér, 21 l., Rimska cesta št. 17, jetika.

V bólnici:

Dné 8. aprila. Miha Zupančič, delavec, 48 l., otekanje pljuč.

Tuji.

Dné 8. aprila.

Pri Malič: Lautner, Schidlof in Krauss, trgovci z Du-naja. — Klein, trgovec iz Prage. — Vitez pl. Ucceli, zasebnik iz Trsta. — pl. Obereigner, vrhni logar iz Šneperka. — Laurič, lesni trgovec z Rakeka. — Teppan, zasebnik iz Trebiža. — Pehare, soproga okr. sodnika iz Ribnice. — Mauerhofer, posest. so-proga iz Tržiča.

Pri Slonu: Fajdiga, trgovec iz Trsta. — Sevor, trgo-vec iz Nove Vasi. — Anachen, not. udova iz Krškega. — Šlamberger, c. kr. notar iz Ljutomera.

Pri Južnem kolodvoru: pl. Golvani, trgovec, s rod-bino iz Berolina. — Krauser, potovalec iz Brna. — Kotzbeck, c. kr. notar, s soprogo iz Vipave. — Pratkan, zasebnik iz Kranja.

Tržne cene.

V Ljubljani 9. aprila: Hektoliter banaške pse-nice velja 8 gld. 30 kr., domače 7 gld. 96 kr.; ječmen 4 gld. 71 kr.; reš 5 gld. 69 kr.; ajda 5 gld. 36 kr.; proso 5 gld. 69 kr.; turšica 5 gld. 20 kr.; oves 3 gld. 25 kr.; 100 kilogramov krompirja 2 gld. 68 kr.; leča hektol. po 9 gld., bob 9 gld., fižol 10 gld. — Goveja mast kilo po 98 kr., salo po 84 kr., špeh po 60 kr., prekajen po 72 kr., maslo (sirovo) 85 kr., jajce 2 kr.; liter mleka 8 kr., kilo govejeva mesa 64 kr., telečjega 64 kr., svinjina 70 kr., drobniško po 40 kr. — Piske po 50 kr., golobi 18 kr.; 100 kilo sena 2 gld. 23 kr., slame 1 gld. 96 kr. Seženj trdih drv 7 gld. 20 kr.; meh-kih 4 gld. 50 kr. — Vino, rudeče, 100 litrov (v skla-dišči), 24 gld., belo 20 gld.

Meteorološko poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje baro-metra v mm	Tempe-ratura	Vetrovi	Nebo	Mo-krina v mm
9. aprila	7. zjutraj	732.73	+ 4.0	svzh. sl.	js.	
	2. pop.	732.17	+ 12.0	» sr.	»	0.00
	9. zvečer	733.75	+ 6.4	» sl. d. obl.	»	

Njiva na prodaj.

Prodá se dobro obdelan kos njive, ki meri 2 orala, 641 štirjaških sežnjev, ležeča pri Bežjem gradu za les-nim skladiščem K. Tavčerjevem pri Sv. Krištofu.

Tudi se dobé tu: lepotično grmičevje, lepo-tična drevesa, ribizelj, špargljeve rastline, rože s korenino, rože popenjače, jagode, maline, gla-dijole, polne tuberože (indijske hijacinte), vijolice in hovje.

Več se izvé glede njive v drevesnici pri Bežjem gradu.

Zaloga zemljevidov

c. kr. generalnega štaba.

Mera 1:75000.

Listi so po 50 kr., zloženi za žep, pri-lepljeni na platno po 80 kr.

Ig. v. Kleinmayr & Fed. Bamberg-ova
knjigarna v Ljubljani.

Najkusneje, garantirano pristne
graške

velikonočne gnjáti

dalje

kranjske klobase, suhe jezike i. t. d.

priporoča

J. Istenič

Kongresni trg, Ljubljana.